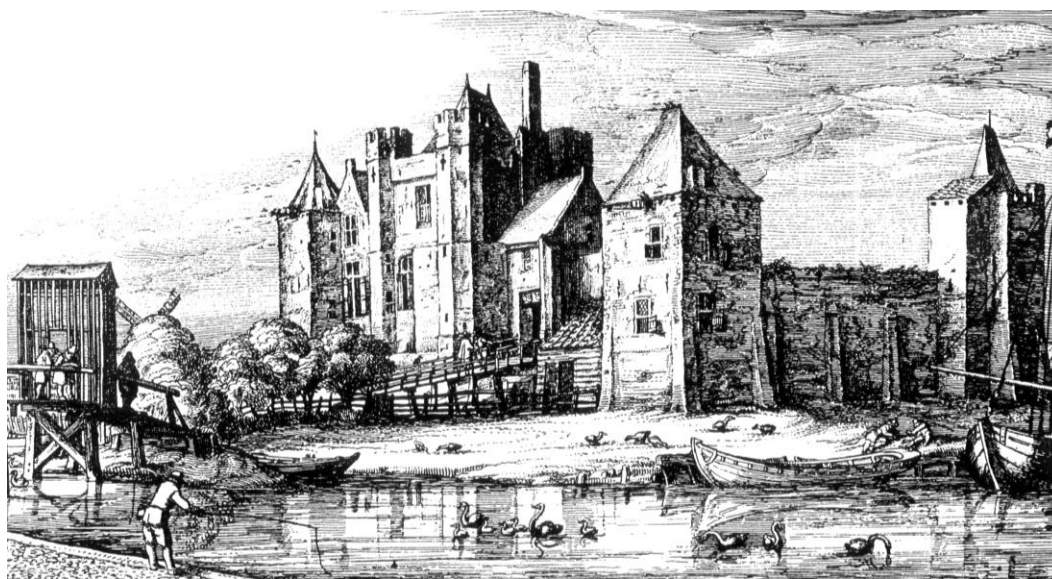

**ONDER N.A.P.
Nr. 19**

t SLOT te PURMERENDT, in Noort Hollandt. *J. J. J. Fecit et excus*

**NIEUWSBLAD VAN DE
ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP
PURMEREND**

Voorwoord en mededelingen

Het is alweer 2011! Wij hopen dat iedereen hele prettige en heerlijke feestdagen heeft gehad en een mooie jaarwisseling. Wij wensen hoe dan ook verder iedereen een heel goed jaar toe met veel gezondheid.

Het afgelopen jaar heeft u slechts één verenigingsblad van ons mogen ontvangen. Dit heeft te maken de te drukke werkzaamheden van onze auteur. Nog steeds moet hij dit blad alleen produceren. Hiernaast is hij behoorlijk druk geweest met diverse projecten in Purmerend. Alleen al het OCB-project (het plaatsen van ondergrondse containers in de binnenstad) waarbij de Archeologische Werkgroep de ontgravingen archeologisch mochten begeleiden nam al bijna het hele jaar in beslag. Nu moeten de rapporten hiervan nog worden uitgewerkt waar ook weer véle vrije uren in zullen gaan zitten.

Het afgelopen jaar is voor enkele actieve leden behoorlijk druk geweest. Buiten het OCB-project zijn er nog diverse andere archeologisch werkzaamheden verricht zoals de constante werkzaamheden aan de melkweg die nauwlettend door Jan van Waard en Paul de Groot in de gaten werden gehouden. Een archeologisch onderzoek aan de Zuidersteeg in samenwerking met Hollandia en een archeologisch onderzoek op de Achterdijk 36-38, ook in samenwerking met Hollandia. Tijdens het OCB-project in de straat Achter de Kerk heeft de AWP met overleg met de Gemeente Purmerend de hulp gekregen van het ADC daar wij de sporen hier op een professionele wijze wilden laten vastleggen. Verder is nog bij het vernieuwen van de kade aan het Whereplantsoen en Molenplantsoen een archeologisch begeleiding uitgevoerd door het ADC met behulp van de AWP. Tevens heeft de AWP nog een begeleiding uitgevoerd tijdens het uitdiepen van een sloot naast een oude boerderij in de Purmer.

De Nieuwstraat 22-38 blijft een apart verhaal. Ondanks het Programma van Eisen, geschreven door de provinciale archeoloog, heeft de aannemer hier het bodemarchief geheel verstoord blijkbaar zonder ook maar enige notie te nemen van de wettelijke verplichtingen. Volgens het PvE moest er bij de ontgraving een archeologische begeleiding aanwezig zijn maar tijdens het ontgraven konden wij geen enkele archeoloog waarnemen. De AWP werd nog gevraagd om het gebeuren in de gaten te houden maar wegens het ontbreken van bepaalde vereiste papieren mochten zij de locatie niet betreden van de zéér oplettende veiligheidsman? Inmiddels zijn twee van onze leden gekeurd, dankzij de welwillendheid van onze Gemeente, maar het leed is al (weer!) geschied.

Het pand aan de Peperstraat 35 is ook gesloopt. De AWP heeft hier geen waarneming kunnen uitvoeren. In het weekeinde mochten wij wel een keer het terrein op maar als alles is afgesloten is het behoorlijk moeilijk om het terrein te betreden. Er is hier, naar wat wij konden waarnemen vanachter het hek, niet al te veel verdiept waarbij hopelijk het bodemarchief niet verstoord is.

Nou, op naar het nieuwe jaar en wij zijn benieuwd wat dit archeologisch gezien ons gaat brengen.

Dinsdagavond 22 maart a.s. wordt de ledenvergadering gehouden om 20.00 uur!!!

(Paul de Groot-red.)

Verdere mededelingen

Zoals de meeste leden het wel hebben gehoord heeft de Gemeente Purmerend voornemens het gebouw aan de Wilhelminalaan (het oude schoolgebouw “de Ark”) te gaan verkopen. Dit geheel in het algemeen bezuinigingsbeleid die ook onze gemeente treft. Op een dinsdagavond, vorig jaar, tijdens onze werkvond werd ik overvallen door een delegatie van de Gemeente Purmerend. Blijkbaar was er een bijeenkomst geweest waarop het een en ander is uitgelegd. Helaas heb ik deze bijeenkomst gemist en blijkbaar dus ook ons bestuur. Hoewel wij nog steeds géén officiële mededeling hebben ontvangen van de Gemeente Purmerend werd hierbij mondeling aangegeven dat wij rekening moeten gaan houden met een komend vertrek uit dit gebouw.

Er is hierna nog al wat verwarring ontstaan bij de diverse verenigingen die in dit gebouw huisvesten. En nóg steeds! Ik vraag mij alleen af wánnere wij moeten vertrekken en waar gaan wij naar toe? De laatste berichten op de wandelgangen geven aan dat wij hier nog in ieder geval anderhalf jaar kunnen blijven. Er is wel gevraagd door de Gemeente of wij alvast naar een nieuwe locatie willen uitkijken. Zelf zouden zij zich hier ook op gaan concentreren en mochten wij vast een lijst met een aantal wensen maken waaraan de eventuele nieuwe locatie moet voldoen. Inmiddels is deze lijst verzonden maar nieuwe locaties voor de huisvesting blijken erg spaarzaam in Purmerend. Het liefst zou ik zelf in de buurt van de binnenstad gehuisvest zijn met de nodige accomodaties en niet al hoog. Ik loop nu steeds weer te mopperen omdat ik al die zware materialen, scherven etc. naar drie hoog moet slepen.

Ik hoop stellig dat er snel een beslissing komt zodat wij ons hier op kunnen voorbereiden. Ons lokaal ligt nog vol, maar dan ook écht vol, met onafgewerkte projecten. Om dit af te werken gaat al heel wat uren, dagen, maanden en wellicht jaren kosten. Met een eventuele verhuizing tussendoor gaat dit alleen maar nog langer duren.

Nou ja, laten we 2011 maar positief beginnen en er van uitgaan dat alles op den duur ons tot een goed einde zal brengen waarna we ons wellicht nog sterker kunnen vertegenwoordigen.

De AWN afdeling zaanstreek-waterland e.o. heeft in 2010 zijn 50 jarig actieve bestaan gevierd. Ook onze waardering gaat uit naar deze afdeling welke haar bijdrage aan de archeologie meer dan bewezen heeft.

Wéér een Machielsje!

5 Januari 2011 is Erik Machiels vader geworden van zijn tweede zoon, Ilmar genaamd. De AWP wensen hem en zijn Ageeth heel veel geluk en gezondheid toe (en vele luiers!).

Vincent Nijenhuis heeft zijn boek gereed genaamd “Purmerend een stad uit het veen”. De AWP is blij hier een hele kleine bijdrage aangeleverd te kunnen hebben. Het boek omvat de ontstaansgeschiedenis van Purmerend en is een zeer welkom en interessant naslagwerk.

Nieuwe kleding voor AWP. De huidige wetgeving heeft de AWP genoodzaakt een aantal complete werkpakken aan te schaffen. Deze pakken voldoen geheel aan de huidige eisen voor het werken op locaties met graafmachines e.d. Met hulp van onze Gemeente Purmerend konden deze pakken aangeschaft worden. Wij zijn wat dat betreft gereed voor 2011!!!

Schenking van Jan Lankelma

18 Mei 2010 heeft de AWP een doos vol scherf materiaal ontvangen van Jan Lankelma. De inhoud van de doos bestaat uit scherfmateriaal van gebruiksvoorwerpen zoals majolica borden en kommen. Enkele voorwerpen heeft hij in 1965 zelf opgegraven in de Purmer. Het resterende heeft hij ooit in Graft-de Rijk opgegraven of gekregen van de bewoners aldaar.

Na contact gelegd te hebben met de beheerder/conservator mw. Jenny Mulder van het museum "In het Houten Huis" gevestigd in de Rijk, zijn wij tot overeenstemming gekomen dat het materiaal wat in gevonden is in Graft-de Rijk zelf mogen houden en gebruiken. Wij zullen dit materiaal dan ook voor educatieve doeleinden gaan gebruiken en tevens inventariseren als schenking met de herkomst van de voorwerpen.

Uit de Purmer-zuid komen de navolgende voorwerpen; groot fragment van een papkom, groot fragment majolica schotel (bijna compleet), een glazen voet met stam van een schaal? en een fragment van een grape met in slib aangebrachte tekst.

Papkom (1650-1675)

Grape met de tekst Pieter (1650-1700)

Uit Graft-De Rijk is nog veel meer materiaal aangeleverd. Héél veel scherven van maar liefst 26 borden en schotels. Daarbij nog een grape en een kommetje en een fruitschaal welke vrij compleet zijn. Al het materiaal kan gedateerd worden in een periode van 1575 tot 1750. Eén groot fragment van een schotel is gedateert 1724 en heeft een fantasie wapenschild op de spiegel.

De meeste borden moeten nog nagekeken en gerestaureerd worden. Er zijn best wat rijk versierde borden bij die de moeite waard zijn om ze in hun oude glorie te herstellen en te gebruiken voor tentoonstellingen of educatieve doeleinden.

Archeologisch onderzoek Zuidersteeg 2 door Hollandia. (Paul de Groot)

Zie opgravingen

**Archeologisch onderzoek aan de Achterdijk 36-38 door Hollandia.
(Paul de Groot)**

Zie opgravingen

Het OCB-Project 2010 (Paul de Groot)

Recente opgravingen naast de Nicolaaskerk

Jan Dekkers

Tijdens graafwerkzaamheden voor het plaatsen van vuilcontainers aan de rand van de Breedstraat vlak achter de Nicolaaskerk, eind september 2010, stuitte men op oude fundaties. Helemaal niet verwonderlijk: het was zelfs te verwachten.

Wie de oude kadastrale kaart van 1813 bekijkt, kan zo zien dat de voorganger van de huidige kerk veel groter was. Deze kerk stond met de voorgevel ongeveer aan de rand van de Hoogstraat en met de noordgevel ongeveer langs de rooilijn van de Breedstraat. De kerk was met een afwijking van 26 graden op het oosten gericht. De plaats waar men aan het graven was, was oorspronkelijk net binnen de oude kerk gelegen. Bewijs daarvoor zijn de menselijke botresten die zijn gevonden. Mogelijkerwijs zijn deze afkomstig van begrafenissen in deze oude kerk, die daar tot 1830 hebben plaats gevonden. De begraafplaats buiten, dus het kerkhof, lag aan de zuidkant van de kerk, vanaf de Hoogstraat tot ongeveer de Zuidersteeg. De opgegraven botten en schedelfragmenten zijn inmiddels herbegraven op de oude begraafplaats aan de Nieuwstraat.

In 1664 werd een nieuw kerkhof aangelegd op de stadschans aan het eind van de Nieuwstraat. Daarna kon het kerkhof naast de kerk worden geruimd en geplaveid voor uitbreiding van het marktplein. Het plein heet dan Oudkerkhof; nu is de officiële benaming Kaasmarkt en Achter de Kerk.

De fundamenteën die men nu heeft gevonden zouden nog wel eens van een oudere kerk kunnen zijn, die in 1416 is gebouwd en met de grote stadsbrand van 23 juli 1519 verloren is gegaan, samen met zo'n 160 woningen. Fragmenten van verbrand brons en lood, die ook zijn gevonden, zouden sporen van die stadsbrand kunnen zijn. Vóór deze kerk moet er al een kapel hebben gestaan die gebouwd is vóór 1327, want uit dat jaar is een testamentaire akte bekend van een "kapelaan te Purmerynde".

In 1763 werd aan de achterzijde tussen de zuidmuur en de tegenover liggende huizen (waar nu de Wereldwinkel is gevestigd) een groot gat gegraven om daarin een regenwaterbak te kunnen metselen met een inhoud van 1000 tonnen water, om daarin het hemelwater van het kerkdak op te vangen. Ondanks de afstand tot de kerk veroorzaakten de graafwerkzaamheden scheurvorming waarna men ijlings het gat dicht maakte. Maar het kwaad was al geschied. In de loop van de negentiende eeuw namen het verval en de verzakkingen toe en deed men te weinig aan het noodzakelijk onderhoud, waarna men het besluit moest nemen de kerk te slopen. De sloop vond plaats in het jaar 1850 waarna de huidige kerk is gebouwd.

Begeleiding uitbaggeren sloot (Paul de groot)

Na overleg met aannemer de Vries en de heer van Vuure van de Gemeente Purmerend mocht de AWP aanwezig zijn bij het uitbaggeren van een sloot gelegen naast een boerderij in de Purmer aan de Westerweg nummer 74. Dit uitbaggeren moest gebeuren wegens de aanleg van een weg of fietspad langs de boerderij.

De boerderij komt al voor op een kaart uit 1633 en wellicht was het interessant om het uitbaggeren te volgen en konden hier misschien nog enkele gebruiksvoorwerpen verzameld worden welke een indicatie kunnen geven van de welstand van de boerderij in vroegere tijden. Omdat ook een deel langs de sloot afgegraven werd kon de eventuele aanwezigheid van onbekende funderingen direct in kaart worden gebracht.

(detail kaart 1633)

(detail kaart 1996)

Woensdag 8 december 2010 werd begonnen met het uitbaggeren van sloot naast de boerderij "Schouwzicht". Na eerst de ijsschotsen te hebben gebroken werd de ene bak na de andere bak met bagger op de kar geladen waarna deze naar het einde van het weiland werd gereden en leeggekiept.

Geen enkele scherf hebben wij kunnen ontdekken in deze donkere massa vermengd met ijsschotsen. Ook het afgegraven gedeelte langs de sloot leverde geen sporen op. Maar het leverde wel mooie plaatjes op!

Financieel jaarverslag 2009-2011

Bijgevoegd treft u de begroting 2009 – 2011 aan van de Archeologische Werkgroep Purmerend. Dit verslag dient ter verheldering en toelichting op de cijfers en verwachting van onze financiële positie in de toekomst, gelet op de ontwikkelingen in de afgelopen jaren.

Uit de cijfers van de afgelopen jaren komt het beeld naar voren dat de AWP aan het interen is op zijn financiële positie. De reden hiervoor ligt met name in een toename van de kosten en een afname in de ontvangsten. Hogere kosten voor telefoon, drukkerij, abonnementen en verzekeringen, alsmede de noodzakelijke aanschaf van te vervangen apparatuur. Daar tegenover staat een afname in de ontvangsten door een teruglopend bestand aan leden en/of donateurs, alleen al in de afgelopen 2 jaar acht leden/donateurs. Deels is dit te wijten aan verhuizing, maar ook aan de vergrijzing en het stoppen van abonnementen door de financiële crisis.

Wat is er nu aan actie ondernomen om het tij te keren?

- Het bestuur heeft besloten een website op het internet te plaatsen, om op deze wijze ons bestaan aan een breder publiek kenbaar te maken. Op de website staat informatie over onze doelstellingen, activiteiten en samenwerking met andere culturele instellingen binnen en buiten Purmerend.

Door het aanschouwelijk maken van recent opgegraven materiaal en uitgevoerde activiteiten, wordt getracht de interesse in onze vereniging te prikkelen. Via de website kan men zich elektronisch als lid en/of donateur aanmelden, wat in onze beleving drempelverlagend werkt.

- Aan de Gemeente Purmerend wordt middels subsidieaanvragen verzocht, zoveel mogelijk de kosten te dekken v.w.b. huisvesting, exploitatie en opgravingen. Zoals uit de begrotingen vanaf 2006 blijkt, is de Gemeente hier welwillend in. Per verrichtte opgraving worden kosten vergoed en de verhoging van de exploitatiekosten gedekt, wat eveneens van toepassing is op de kosten voor huisvesting.

- Door het kiezen voor een andere provider en abonnement is getracht de telefoonkosten te drukken, de vaste telefoon/fax is inmiddels de deur uit.

- Afschrijvingskosten van aangeschafte apparatuur zijn verspreid over meerdere jaren.

- Door te kiezen voor de Baanstede en de beperking van de oplagen zijn de drukkosten voor ons blad verhoudingsgewijs vermindert, ondanks de uitgave van onze periodiek NAP van 1x naar 2x per jaar.

Door de genomen maatregelen hoopt ons bestuur de financiën zo gezond en transparant mogelijk te houden, nú maar ook voor de nabije toekomst. Heeft u echter de behoefte aan een nadere inhoudelijk toelichting dan kunt u zich vervoegen bij de penningmeester, elke dinsdagavond van 20.00 uur tot 22.00 uur aanwezig in ons clubgebouw.

De penningmeester;
Kees van Haver

Financieel overzicht A.W.P. 2009 en begroting 2009 – 2011

Saldo in euro's	Bank	Kas	Kleine Kas	Totaal
31-12-2008	1.819,42	250,51	30,97	2.100,90
31-12-2009	2188,45	152,93	63,45	2.404,83
				=====
Toename saldo				303,93

	werkelijk 2009	begroot 2009	begroot 2010	begroot 2011
Ontvangsten				
Subsidie exploitatie(huisvesting)	7.097,13	7.000,00	7.100,00	7.150,00
Subsidie exploitatie(activiteiten)	2.226,41	1.725,00	2.000,00	2.000,00
Contributie leden	272,00	225,00	275,00	275,00
Donaties	86,00	50,00	85,00	85,00
Opgravingen(niet structureel)	1.537,47			
Monumentendag	64,80		65,00	65,00
	-----	-----	-----	-----
Totaal	11.283,81	9.000,00	9.525,00	9.575,00
	=====	=====	=====	=====
Kosten/uitgaven				
Subsidie exploitatie(huisvesting)	7.097,13	7.000,00	7.100,00	7.150,00
Subsidie exploitatie(activiteiten)*	305,63			
Bankkosten	31,40	26,00	32,00	32,00
Telefoonkosten + abonnement	382,64	620,00	400,00	420,00
ADSL(xs4all-aansluiting)	359,40	140,00	380,00	400,00
Website(exploitatie)	16,98		19,00	21,00
Verzekeringen	174,73	185,00	180,00	185,00
K.v.K. te Alkmaar	26,14	23,00	28,00	30,00
AWN-lidmaatschap	40,00	36,00	40,00	45,00
Drukkosten periodiek NAP	1.026,90	750,00	1.000,00	1.000,00
Kantoorbehoeften + overige**	977,52	1.100,00	1.000,00	1.000,00
Bezoek	203,70			
Materiaalkosten***	175,71			
Reiskosten opgraving	162,00			
	-----	-----	-----	-----
Totaal	10.979,88	9.880,00	10.179,00	10.283,00
	=====	=====	=====	=====

* terugboeking i.v.m. teveel ontvangen exploitatie subsidie voor onze activiteiten

** hier is sprake van vervoer-, parkeer-, schoonmaak-, portokosten, alsmede de aanschaf van papier en intkcartridges.

*** hier is sprake van kosten voor laarzen, hesjes en expositiemateriaal.

Ontvangsten minus uitgaven	303,93	-/- 880,00	-/- 654,00	-/- 708,00
Afschrijvingen	-/- 200,00	-/- 200,00	-/- 200,00	-/- 200,00
Ontvangsten na afschrijving	103,93	-/- 1.080,00	-/- 854,00	-/- 908,00

**ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP PURMEREND
WILHELMINALAAN 1
1441 EK PURMEREND**